

ಕಾಲನೇಮಿ ಕಾಳಗ

(ಚತುರ್ಜನ್ಮ ಮೋಕ್ಷದ ಮೊದಲ ಭಾಗ)

(ಪಾತ್ರಗಳು : ದೇವೇಂದ್ರ , ವರುಣ , ಅಗ್ನಿ , ವಾಯು , ಮಯಾಸುರ , ದೇವದೂತ , ರಕ್ಕಸದೂತ , ಕಾಲನೇಮಿ , ಬ್ರಹ್ಮ , ವಿಷ್ಣು , ಆದಿಲಕ್ಷ್ಮಿ , ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ , ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ , ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ , ಸಂತಾನಲಕ್ಷ್ಮಿ , ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿ , ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ , ವಿದ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಮಿ , ದರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿ , ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ)

(ದೇವೇಂದ್ರನ ಓಲಗ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಸುರಪುರದಿ ದೇವೇಂದ್ರ ನಿರ್ಜರ | ಪರಿವರವ ನೆರಹುತ್ತ ವಿಭವದಿ ||
ಹರುಷದಿಂ ಓಲಗವನೀಯುತ | ಒರೆದನಾಗ ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಇಂದಿಗೂ ಬಿಡರೆಮ್ಮ ಮೈರವ | ಎಂದಿಗೈತಹರಿಯೆವಲ್ಲೈ ||
ಮಂದಮತಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗವೇರುವರ್ | ಅಂದವೇನೈ ಪೇಳಿರಿ ||

ವರುಣ : (ಏಕ) ಸುರಪತಿಯಂತೆನೆ ಕೇಳಿ | ವರ | ವರುಣನು ರೋಷವ ತಾಳಿ || ದುರುಳ ರಕ್ಕಸರ ತರಿವೆ
| ಮೇಣ್ | ಸುರ ಸಂಪತ್ತನು ಪೊರೆವೆ ||

ಅಗ್ನಿ : (ತತ್ತತ್ಯೈ) ಬಿಡು ಬಿಡು ಶೋಕದ ನುಡಿಯನು ಸುರಪನೆ | ಕೊಡು ಎನಗಪ್ಪಣೆಯ || ಕಡು
ಧಡಿಗರನಾ ಸದೆಬಡಿಯುತಲೀ | ನಾಕವ ಪೊರೆಯುವೆನು ||

ವಾಯು : (ದಿತ್ತತ್ತ) ಬರಲೀ ಖೊಳರ ಮೇಳ | ಅದ | ಗಣಿಸುವರಾರೂ ಹೇಳ || ವಾಯುವ್ಯದಿ
ಬರಗೊಡೆನು | ಬರೆ | ದೂರೊಯ್ಯುತ ಹಾರಿಪೆನು ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ರೂಪಕ) ವೀರರಾ ನುಡಿಕೇಳಿ ಭಾರಿತೋ ಷವಗೊಂಡು | ಬರಿದೆನಿ ಮ್ಮನುಪರಿಕಿಸ ಲೆಂದೂ ||
ಹರಿವಿಷ್ಣು ರವನುಶ್ರೀ ಹರಿಯುಕಾ ಯುತಲಿರೆ | ಸುರರಿಗಿ ನ್ನೇತರ ಭಯವೂ ||

(ದೇವತೆಗಳ ನಿರ್ಗಮನ , ಮಯಾಸುರನ ಪ್ರವೇಶ)

ಮಯಾಸುರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಇತ್ತ ಶೋಣಿತ ಪುರದೊಳೊಂದಿನ | ಕೃತ್ತಿವಾಸನ ಸ್ಮರಣೆಯಲಿ ತಾ ||
ನರ್ತಿಯಿಂ ಓಲಗವನಿತ್ತನು | ತೋಷದಿಂದ ||

ಮಯಾಸುರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಒಡೆಯನಿಂದಪ್ಪಣೆಯ ಪಡೆಯುತ | ಕಡುಹಿನಲಿ ಪೊರಟಿಹೆನು ಸ್ವರ್ಗಕೆ ||
ತುಡುಕಿದರೆ ನಾ ಬಡಿವೆ ಸುರಪನ | ನೋಡೆನುತ್ತ ||

ಮಯಾಸುರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಚಿತ್ತವಿಸಿರೀಗೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರು | ಖಾತಿಯಿಂ ಸುರಪುರಕೆ ಸೇನಾ || ಮೊತ್ತದಿಂ
ಸುರರೊಡನೆ ಕದನಕೆ | ನುತ್ತ ಪೊರಡಿ ||

(ಮಯಾಸುರನ ನಿರ್ಗಮನ , ದೇವೇಂದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ದೂತ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ದೂತ : (ಏಕ) ಕೇಳು ಕೇಳಯ್ಯ ನಿರ್ಜರೇಂದ್ರ | ದುಷ್ಟರ ಬಾಧೆ | ಪೇಳಲರಿದು ಸುಗುಣಸಾಂದ್ರ ||
ಮೇಳವಿಸುತ ಬಲು ಸೈನ್ಯವನಿಲ್ಲಿಗೆ | ದಾಳಿಯನಿಡುತಲಿ ಗೋಳುಗುಟ್ಟಿಸಿದರು ||

ದೂತ : (ಏಕ) ಶೋಣಿತಾಧಿಪ ಕಾಲನೇಮಿ | ಮಯಾಸುರ | ದಾನವ ಸಚಿವನು ದುಷ್ಟಾಮಿ || ಹೀನರು
ವಾಯು ವರುಣರೆಲ್ಲಿಹರು | ಕಾಣಿಸು ನಿಮ್ಮಯ ಒಡೆಯನನೆಂಬರು ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ದೂತರೆಂದುದ ಕೇಳಿ ಸುರಪತಿ | ಖಾತಿಯಲಿ ಕಿಡಿ ಸೂಸುತಾಕ್ಷಣ ||
ಘಾತಿಸುವನೀಕ್ಷಣವೆ ಅಸುರರ | ಎನುತ ಪೊರಟ ||

(ಮಯಾಸುರನನ್ನು ವರುಣ ಇದರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ವರುಣ : (ಏಕ) ಅಡಿ ಮುಂದಿಡೆ ಕಾಲ್ಕಡಿವೆನು ನಾಕವ | ನಡರುತ ಸುಮನಸರ || ಕೆಡಹಲು
ಹಗೆತನವಡಸಿದೇನು ನೀ | ನುಡಿ ನಿನ್ನಭಿದಾನ ||

ಮಯಾಸುರ : (ಏಕ) ಕಾಲನೇಮಿ ಧೋರೆಯಾತನ ಸಚಿವನು | ಮಯನೆಂದರೆ ನಾನೇ || ಕೀಳರೆ ನಮ್ಮಯ
ಪಾಳ್ ತಂದುದಕೆ | ಕಾಳಗಕೈದಿಹೆವು ||

(ಯುದ್ಧ , ಮಯಾಸುರನನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಇದರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಅಗ್ನಿ : (ಅಷ್ಟ-2) ನಿಲು ಮಯಾಸುರನೇ ನೀನು | ದಿವೌಕಸ | ಬಲವ ನೀ ಗೆಲಿದರೇನು || ಬಲುವೀರ
ನೆನ್ನೊಳು | ಕಾದಿ ಗೆಲ್ಲುವುದುಂಟೆ | ನಿಲಯ ಸೇರಿಕೋ ಎಂದನು ||

ಮಯಾಸುರ : (ಅಷ್ಟ-2) ಮೊದಲು ಬಂದೆಮ್ಮವರ | ಕೊಂದಿಹೆನೆಂಬ | ಮದ ಬೇಡ ಬಿಡುಗಣ್ಣರ ||
ತ್ರಿದಿವದಿಂದೋಡಿಸು | ತದನಾಳ್ವೆ ಕರೆಸಿಕೋ | ಕದನಕೆ ಸಲಹುವರ ||

(ಯುದ್ಧ , ಮಯಾಸುರನನ್ನು ವಾಯು ಇದರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ವಾಯು : (ಮಟ್ಟಿ) ದುರುಳ ಕೇಳೆಲಾ | ದುಡುಕು ಏನೆಲಾ || ಕೊರಳ ಕಡಿವೆ | ನೆನುತ ಸರಳ |
ಮಳೆಯ ಗರೆದನು ||

ಮಯಾಸುರ : (ಮಟ್ಟಿ) ಕಡಿವುತಸ್ತವಾ | ಖಳನು ರೋಷವಾ || ಒಡನೆ ತಾಳಿ | ವರ ಶರೌಘ |
ವೆಚ್ಚನಾಕ್ಷಣ ||

(ಯುದ್ಧ , ಮಯಾಸುರನನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರ ಇದರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಆದಿ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಮೂರು ಲೋಕಾಧೀಶನು | ವೃತ್ರಾದ್ಯರ | ಶೂರತನದಿ ಕೊಂದೆನು ||
ವಾರಿಧಿಯನು ಪೋಲ್ವುದುಂಟೆ ಕಾಸಾರವು | ಭೂರಿ ಪೌರುಷವೇತಕೆ ||

ಮಯಾಸುರ : (ಆದಿ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಹರಿಹರ ವಿಧಿಮುಖ್ಯರ | ಶೌರ್ಯವೇ ನಿನ | ಗಿರಲಿ ನಿಂದಿಹೆ ಸಮರ ||
ವಿರಚಿಸು ಕಾಂಬೆನು ಶರಮುಖದೊಳಗೀಗ | ಪರಿಕಿಸು ಗೆಲ್ಲುವೆನು ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಮಟ್ಟಿ) ಅರರೆಖಳನೆ ನಿನ್ನಶೌರ್ಯ | ಮೆರೆವುದುಂಟೆ ನೋಡೆನುತ್ತ || ಭರದಿವಜ್ರ
ತೂಗುತಾಗ | ಶಿರಕೆವರಗಿದ ||

ಮಯಾಸುರ : (ಮಟ್ಟಿ) ಭರದಹತಿಗೆ ತಪ್ಪಿಖಳನು | ಉರುಕಲೋರ ಶರವನೊಂದ || ಸುರಪವಕ್ಷ
ಕೆಚ್ಚನಂದು | ಕೆರಳಿರೌದ್ರದಿ ||

(ಯುದ್ಧ , ಮಯಾಸುರ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ , ತಿಳಿದಂತಹ ಅವನ ದೂತ ಅಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ದೂತ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ದುರುಳ ಮಯನಳಿದುದನು ಕೇಳುತ | ಮರುಗುತಲಿ ಚಾರಕನು ಭಯದಲಿ ||
ಅಸುರಗಿದ ಅರುಹಲ್ಕೆ ತೆರಳಿದ | ನಾಗ ಭರದಿ ||

(ದೂತ ಅಳುತ್ತಾ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ , ಕಾಲನೇಮಿಯ ಪ್ರವೇಶ)

ಕಾಲನೇಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಖೂಳ ರಕ್ಕಸ ಕಶ್ಯಪನ ಸತಿ | ಕಾಲೆಯಣುಗನು ನೂರು ಶಿರದವ || ಓಲಗವ
ಶೋಣಿತದೊಳಿತ್ತನು | ಕಾಲನೇಮಿ ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಎಡಬಲವ ನೋಡುತಲಿ ದೈತ್ಯನು | ಕಡುಹರುಷ ತಾಳುತಲಿ ಖಳರಿಗೆ ||
ನುಡಿದ ತನ್ನಯ ಮನದ ಇರವನು | ಮದವ ತಾಳಿ ||

(ದೂತ ಅಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ದೂತ : (ಏಕ) ಬಿನ್ನಹ ಕಾಲನೇಮಿ ಧೋರೆಯೆ | ಸದ್ಗುಣ ನಿಧಿಯೆ | ಎಣ್ಣಲಾಗದ ಕಾರ್ಯ ಮರೆಯೆ ||
ಬಣ್ಣಿಪುದೇನ್ ಬಿಡುಗಣ್ಣರ ಕದನದಿ | ಎಣ್ಣಿಸದವರನು ನಮ್ಮಯ ಸಚಿವನು || ಬೆನ್ನಟ್ಟುತ ಸುರರನ್ನೋಡಿ
ಸುತಿರೆ | ಬೆಂಗಡೆಯಿಂದಲಿ ತಂದನು ಸುರಪನು ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ದೂತನೆಂದುದ ಕೇಳಿ ಮನದೊಳು | ಖಾತಿಯೊಳಗಾ ಕಾಲನೇಮಿಯು || ಈ
ತತೂಕ್ಷಣ ತೆರಳಿ ಸುರರನು | ಘಾತಿಸುವೆನೆನುತಾ ||

ದೂತ : (ಅಷ್ಟ-1) ಅಸುರೇಂದ್ರ ಕೇಳೆನ್ನ ಮಾತ | ದೇವ | ವಿಸರವ ಗೆಲುವುದು ಅಸದಳ ಖ್ಯಾತ || ಪ||
ಸುರರನ್ನು ವಿಧಿಹರಿಹರರು | ಕಷ್ಟ | ವರಿತು ಒಲೈಸಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಲಿಹರು || ಬರಿದೆ ಕದನ ಮಾಡಲೆಮಗೆ
| ಜಯ | ದೊರೆಯದು ವರಬಲವಿರದೆ ಪೋದೊಡನೆ ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ಭಾಮಿನಿ) ಲೇಸು ದಾರಿಯ ತೋರಿಸಿದೆ ಮಂ | ತ್ರೀಶ ಬ್ರಹ್ಮನ ತಪಕೆ ತೆರಳುವೆ ||
ತೋಷದಲಿ ಮಂದಿರದೊಳಿಹುದೆಂ | ದರುಹಿ ಪೊರಮಡಲು ||

(ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳುವನು)

ಕಾಲನೇಮಿ : (ಭಾಮಿನಿ) ಅರಸಿ ಸುಸ್ಥಳ ಪುಷ್ಕರದಿ ಮಹ | ಸರಸಿಯಲಿ ಮಿಂದಾಗ ಬಂದವ || ನಿರದೆ
ಕುಳಿತನು ಅಜನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ | ಸ್ಥಿರಮನದಲಿ ||

(ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ, ಖಡ್ಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಿರ ಕಡಿದು ಅರ್ಪಿಸಲು ಮುಂದಾದಾಗ)

ಕಾಲನೇಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಜಡಜಸಂಭವನೊಲವ ಕಾಣದೆ | ಕಡಿದು ಶಿರವನ್ನಗ್ನಿಗೀಯುವ || ದೃಢದಿ
ಖಡುಗವನಿಡಲು ಗಳಕಜ | ತಡೆವುತೆಂದ ||

(ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ)

ಬ್ರಹ್ಮ : (ಏಕ) ಮೆಚ್ಚಿದೆ ನಾನೆಲೆ ಮಗನೆ | ನಿ | ನಿಚ್ಚೆಯ ಪಾಲಿಪೆ ಖಳನೆ || ಎಚ್ಚರಿಸುವೆ ಬಿಡು ಸಚ್ಚಿತ್ತದ
ತಪ | ದಿಚ್ಚೆಯನೆನ್ನೊಳು ಉಚ್ಚರಿಸೆನಲು ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ಜಂಪೆ-2, ನಿಧಾನ) ಮೂರು ಲೋಕದೊಳೆನಗೆ ಮೂರು ಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದ | ಸೇರದಪ
ಜಯವೆಂದು ನಿರತ || ಮರಣವಿಲ್ಲದ ತೆರದಿ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಹರಸಿ | ಬೀರು ದಯವೆನಲೆಂದನಾಗ ||

ಬ್ರಹ್ಮ : (ರೂಪಕ) ಕಾಲನೇಮಿಯೆ ನೀನು ಕೇಳಿದವರಗಳ | ಪಾಲಿಸುವೆನು ಆದರೊಂದು ||
ಶ್ರೀಲೋಲನಾಶ್ರಯಿಸಿದಾ ಅಷ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು | ಲೀಲೆಯೊಳ್ ನಿನ್ನೊಳಿರುವನಕ ||

(ಬ್ರಹ್ಮ ತೆರಳಿದಮೇಲೆ)

ಕಾಲನೇಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಆಯಿತ್ತಿನ್ನೇನೆನುತ ಕರದೊಳು | ಸಾಯಕವ ತಿರುಹುತ್ತಲಾ ಖಳ ||
ಕಾಯದಂಡನೆಗಾಯ್ತು ವರ ನಾ | ಸಾಯೆನೆಂದೂ ||

(ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಲಗ್ನಿ ಇಡುತ್ತಾನೆ , ದೇವೇಂದ್ರ ಇದಿರಾದಾಗ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ರೂಪಕ, ಏಕ, ಕೋರೆ) ಯಾಮಿನೀಚರೇಂದ್ರ ಕಾಲನೇಮಿ ಬಂದೆಯ | ಭೂಮಿಯ ಬಿಟ್ಟೆಮ್ಮ
ಸ್ವರ್ಗ ಧಾಮ ಸೇರ್ದೆಯ || ಬಲುಹುತನವುಂಟೆಂದು ತಲೆಯ ಶಿಲೆಗೆ ಬಡಿವೆಯ | ನೆಲೆಯನರಿತು ನೀರ
ಕುಳಿಗೆ ಇಳಿದು ಸಾಯ್ವೆಯ ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ರೂಪಕ, ಏಕ, ಕೋರೆ) ಮೂರು ಮೂರ್ತಿಗಳ ಸಹಾಯವೇರಿ ನುಡಿವೆಯ | ಧೀರನಾಗಲವರ
ಕರೆ ಬಲಾರಿ ನಿಶ್ಚಯ || ಪಾರುಪತ್ಯ ಮುರಿವೆ ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯ ತೋರಿಸು | ಗಾರುಗೆಡಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಳ್ವೆ ಸಾರಿ
ಯೋಚಿಸು ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಮಟ್ಟಿ) ಕಲಹಕೆಳಸಿ ಬಂದು ಸಾಯ್ವಿ ಕುಲಿಶದಿಂದಲಿ | ಗೆಲುವೆ ನಿಮ್ಮ ಪಡೆಯ ಮಡಿವ
ಭಲವೆ ಎನ್ನಲಿ || ಆ ಮಹಾಂತ ಖಳ ಮಯಾದಿ ಸ್ತೋಮವಳಿದುದು | ನಾ ಮಹೇಂದ್ರನೆಂದರಿತು
ಸಂಗ್ರಾಮ ಮಾಳ್ವುದು ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ಮಟ್ಟಿ) ಅದುವೆ ಹಗೆಯನೆಣಿಸಿ ತಪದಿ ವಿಧಿಯನೊಲಿಸುತ | ಪದುಳವಾದ ವರದಿ
ಬಂದೆನಿದುವೆ ಜೈಸುತ || ತ್ರಿದಿವವಾಳಿ ಹರಿಹರಾದ್ಯರಿದಿರುಗೊಂಬೆನು | ಅಧಟುತನದಿ ತ್ರಿಜಗವನಾಳ್ವ
ಮುದದೊಳೆಂದನು ||

(ದೇವೇಂದ್ರ ಸೋತು ಓಡುತ್ತಾನೆ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ರೂಪಕ) ದುರುಳನುಪದ್ರದಿ ಸುರರು ಬೇಗುದಿಗೊಂಡು | ಗಿರಿಗುಹೆ ಕಾನನ ತಿರುಗಿ ||
ಹರಿಗೀ ವೃತ್ತಾಂತವ ವರೆಯುವೆನೆನುತಲಿ | ತೆರಳಿದ ಕಾಲನಡೆಯಲಿ ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ರೂಪಕ) ಬಂದರು ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರದೆಡೆಗಾಗಲೆ | ಸಂದಣಿ ನೆರಹಿ ಸುಮನಸರು ||
ಸಿಂಧುಶಯನನನ್ನು ಒಂದೇ ಮನದೊಳಾಗ | ಅಂದು ಭಜಿಸುತಲಿ ಸುರವರರು ||

(ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ, ಶ್ರೀಹರಿ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ವಿಷ್ಣು : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಯಲಿ ರಮಾವರ | ಇರುತಿರಲು ಓಲಗದೊಳಾದಿನ ||
ಸಾರಿಬಂದಡಿಗಿರಗಿ ನುಡಿದನು | ಸುರಪನಂದು ||

ವಿಷ್ಣು : (ಅಷ್ಟ-1) ಏನು ಕಾರಣದಿಂದ ಬಂದೆಯೈ ಅಪರೂಪ | ಮಾನಸ ಕುಂದುತಲಿ ||
ನ್ಯೂನತೆಗೊಳ್ಳುತ ಭಯಗೊಂಡ ಪರಿಯದು | ಏನೆನ್ನೊಳ್ ಪೇಳಿ ಬೇಗ ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ರೂಪಕ) ಹರಿಯೆ ನೀ ಲಾಲಿಸು ಸುರಪುರಕಿಂದಿಲಿ | ದುರುಳರುಪದ್ರದಿ ನೊಂದೆ ||
ತರಿಯುತಲವರನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಯ್ಯ | ಪರಮ ಕಷ್ಟವ ದಯಾಸಿಂಧು ||

ವಿಷ್ಣು : (ಜಂಪೆ-1) ಮರುಗದಿರು ಸುರಪಾಲ ಪರಿಹರಿಪೆ ಬವಣೆಯನು | ಕಿರಿದು ದಿನ ಸಹಿಸೀಗ
ದುರುಳನುಪಟಳವ ||

(ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ)

ವಿಷ್ಣು : (ಜಂಪೆ-1,2) ಹರಿಯು ಯೋಚಿಸುತಿದಕೆ ದುರುಳನನು ತರಿವ ಬಗೆ | ಇರುವುದೆನ್ನೊಳು ಯುಕ್ತಿ
ಅನುಕರಿಪೆನದಕೆ || ಸರಿದು ಪೋಗಲಿಕಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು ಅವನಿಂದ | ಮರಣಪಡುವನು ಆತ
ನಿಶ್ಚಯವಿದೆನುತ ||

(ಅಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನವೀಯುವೆನೆಂದು ತೆರಳುತ್ತಾನೆ , ತೆರೆ , ಕಾಲನೇಮಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ , ಕನಸು , ಅಷ್ಟ
ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬಂದು ಶಪಿಸಿ ಹೋಗುವ ದೃಶ್ಯ , ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪ್ರವೇಶ)

ಆದಿಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ರೂಪಕ) ಸರಿ ರಾತ್ರಿಯೊಳಗಾಗ ದುರುಳ ಮಲಗಿರಲಾಗ | ಬರುತಲಾಗಲೆ ಆದಿಲಕ್ಷ್ಮಿ ||
ಒರೆದಳು ದೈತ್ಯಗೆ ತೆರಳುವೆ ನಿನ್ನಿಂದ | ಇರಲಾರೆ ನಿನ್ನೊಡನಿಂದ ||

ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ರೂಪಕ) ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬರಬರುತ ಕಿನಿಸ ತಾಳುತಲಾಗ | ದನುಜನ ಕರೆದೆಂದಳಾಗ ||
ಅನಿಮಿಷರಿಂಗಲ್ಲ ಪರಿಪರಿ ಬವಣೆಯ | ಉಣಿಸಿದರಿಂದ ನಾನಿರಲಾರೆನಿಲ್ಲಿ ||

ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ರೂಪಕ) ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬರುತ ದಾನವನ ಕರೆದೆಂದಳು | ಧರ್ಮವ ತಪ್ಪಿ ನೀ ನಡೆದೆ||
ದಾರಿಯ ಬಿಡು ಎನಗೆ ದಾರಿ ನೋಡಿಕೋ ನೀನು | ಎನ್ನುತ ಪೊರವಂಟಳಾಗ ||

ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ರೂಪಕ) ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬರುತಲೆ ಖಳನ ಕರೆದೊಂದಳು | ಸುಜನರ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನೀನು || ಕುಜನರ
ಪೋಷಿಸಿ ವಜನವಾಗಿಹೆ ಇಳಿಗೆ | ಭಾಜನನಾಗು ದುರ್ಗತಿಗೆ ||

ಸಂತಾನಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ರೂಪಕ) ಅರ್ತಿಯಿಂದಲೆ ಅಜನು ಇತ್ತಿಹ ವರವನ್ನು | ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿರುವೆ ನೀನಿಂದ ||
ಸಂತು ನಿನ್ನಯ ಋಣವು ಬಂತು ನಿನಗೆ ಕಾಲ | ಎಂತು ನಿನ್ನಲಿ ಇರಲಿ ಎನುತಾ ||

ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ರೂಪಕ) ವೀರತನದಿ ನೀನು ವೈರ ಭಾವವ ಬೆಳೆಸಿ | ತೋರಿದೆ ಜಗಕೆ ದುರ್ನೀತಿ ||
ತೋರುವೆ ದಾರಿಯ ಸಾರು ನೀ ನರಕಕ್ಕೆ | ಸೇರಲಿ ದುರ್ಗತಿಯು ನಿನಗೆ ||

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ರೂಪಕ) ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಲಿದ ಕಾರಣ ಧರದಿ ಗಳಿಸಿದೆ | ಜಯವೆಂಬುದನು ನೀನು
ಮರೆತೆ || ಅಜನ ವರ ಪುಸಿಯಾಗಬಾರದೆಂದೀವರೆಗೆ | ಕುಜನ ನಿನ್ನನು ಸೈರಿಸಿಹೆನು ||

ವಿದ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ರೂಪಕ) ಪೋಗಲಿ ನಿನ್ನಯ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯವು | ಪೋಗು ನೀ ನಾಶವಾಗುತಲಿ || ಪೋಗಲಿ
ನಿನ್ನಯ ಸರುವ ವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲ | ಪೋಗು ನೀ ಕಾಲನ ಗೃಹಕೆ ||

(ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪ್ರವೇಶ , ವಿಕಟ ಅಟ್ಟಹಾಸ)

ದರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಬಂದಳಾಗ ದರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿಯು | ನೊಂದು ಪೋದರೆ ಪೋಗಲಿವರ್ಗಳು ||
ಚೆಂದದಲಿ ನಾ ನಿಲುವೆ ನಿನ್ನೊಳು | ಇಂದು ನೋಡೆನ್ನಂದವ ||

(ದರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಓಡಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ , ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು ಕೈಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು
ಸುತ್ತುವರಿದು ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ , ದರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂದೇ ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಕಾಲನೇಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ತೊಲಗು ತೊಲಗೆಲೆ ಕಡು ದರಿದ್ರವೆ | ತೊಲಗು ತೊಲಗೆಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಕಲಿಯೇ ||
ತೊಲ ತೊಲಗು ನೀ ನಿಲದೆ ಎನ್ನಯ | ನಿಲಯದಿಂದೀಗ ||

(ಎಲ್ಲರೂ ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಸ್ವತಹ ತಾನೇ ಅಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿಯರನ್ನು ಓಡಿಸಿದನಲ್ಲ ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಾನೆ)

ಕಾಲನೇಮಿ : (ರೂಪಕ) ದುರುಳ ನೇತ್ರವ ತೆರೆದು ಪರಿಕಿಸಿದನು ಸುತ್ತ | ಸರಿದು ಪೋಗುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರನು ||
ಮರುಗಿದ ತಾನಂದು ಮುಂದೇನು ಗತಿಯೆಂದು | ಪರಿಹಾರ ಏನಿದಕೆನುತಾ ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ರೂಪಕ) ಕಪಟ ನಾಟಕ ರಂಗ ಗುಪಿತದ ಮಾರ್ಗದಿ | ತರಿವನು ನಮ್ಮನು ಎನುತಾ ||
ಉಳಿಯುವ ಬಗೆಗಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ದಾನವ | ತೆರಳಿದ ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರಕೆ ||

(ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಮಲಗಿರುತ್ತಾನೆ , ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವನ ಕಾಲೊತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ , ಕರೆದರೂ ಏಳದಿದ್ದಾಗ)

ಕಾಲನೇಮಿ : (ಅಷ್ಟ-2) ಭಳಿರೆ ಕೇಶವ ಮದಗರ್ವದಿ | ನೀ | ಮಲಗೀರ್ಪುದೇನೆಲೊ ಭವನದಿ || ಎಲೆ
ಮೂರ್ಖ ಕೊಡು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರನು | ನೀ | ಆಳಿಕೊಂಡಿರುವೆಯ ಬಲ್ಲೆ ನಾನು ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಮದದೊಳಾ ಖಳ ಹರಿಯ ವಕ್ಷವ | ಒದೆಯೆ ರೋಷದಿ ವಾಮ ಪಾದದಿ ||
ಎದೆಯೊಳ್ ನೆಲೆಸಿಹ ಆದಿಲಕ್ಷ್ಮಿಯು | ಕ್ರೋಧದಿಂದ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಏನರಿತು ಮುಂಬರುವೆ ಮೂರ್ಖನೆ | ಹೀನ ಪಾಪಿಯೆ ನೀನು ಇಂದಿಲಿ ||
ಮಾನನಿಧಿ ಎನ್ನರಸಗೀಪರಿ | ತುಳಿದೆಯೇನೈ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಕೊಡುವೆ ಶಾಪವ ಎನುತಲಾಕ್ಷಣ | ಘುಡುಘುಡಿಸುತಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ||
ಒಡನೆ ಮುಂದ್ವರಿವುದನು ಕಂಡಾ | ಕಡಲಶಯನ ||

(ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ವಿಷ್ಣುವು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಒಳಗೆ ಕಳಿಸಿ , ಕಾಲನೇಮಿಯನ್ನು ಇದಿರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ವಿಷ್ಣು : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಕಾಲನೇಮಿಯ ತಡೆದು ಶ್ರೀವರ | ಪೇಳಿದನು ಎನ್ನೊಡನೆ ಸಾಯ್ವಿಯ || ಕೇಳಿಹೆಯ
ದನುಜಾರಿ ನಾನಿಹೆ | ತಾಳೆನಿನ್ನು ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) ಹಾಲಗಡಲ ಶಯನ ನೀನು | ಸುರರ ಪೊರೆವೆ ಎನುತಲೀಗ || ಭರದಿ ಧುರಕೆ
ಬಂದರೀಗ | ಶಿರವ ಅರಿವೆನು ||

ವಿಷ್ಣು : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಎಲವೊ ಧಡಿಗನೆ ನಿನ್ನ ಕೃತ್ಯವ | ಸಹಿಸೆ ನಾನಿನ್ನೆನುತ ರೋಷದಿ || ಕರದಿ ಚಕ್ರವ
ತಿರುತಾಗಲೆ | ಎರಗಲಾಗ ||

ಕಾಲನೇಮಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ವಿಕ್ರಮದಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವ | ದಕ್ಕಿಸದೆ ಬಿಡೆ ದೈತ್ಯವೈರಿಯೆ || ಚಕ್ರ
ವಕ್ರವ ಮಾಳ್ವೆ ನಿಲು ಸಮ | ರಕ್ಕೆ ನೀನು ||

(ಯುದ್ಧ , ತಾನು ಸಾಯುವುದು ನಿಶ್ಚಯ ಎಂದರಿತ ಕಾಲನೇಮಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಶಪಥ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ)

ಕಾಲನೇಮಿ : (ಅಬ್ರ) ಮೋಸದಿಂದೆನ್ನ ನೀ ಕೊಲುವೆಯಾದಡೆ ಹರಿಯೆ | ನಾನು ಬೇರೊಂದು
ಜನ್ಮಾಂತರದಿ ಹಗೆತನವ || ಕಾಣಿಸದೆ ಬಿಡೆನು ಅದಕೆನ್ನ ಕೊಲು ನೀನೆಂದು | ಕೊಳುಗುಳಕ್ಕಿದಿರಾದನು ||

(ಪುನಹ ಯುದ್ಧ , ಕಾಲನೇಮಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ)

* * * * *